

Datum : 26 mei 2026

Aan de gemeenteraad van Gennep

Zaaknummer : 933362

Onderwerp : Participatieverordening gemeente Gennep 2026

Geachte raad,

De gemeente Gennep beschikt over een organisatiebreed participatiebeleid waarin de visie, ambitie en uitgangspunten voor participatie zijn vastgelegd. Ter uitvoering van wettelijke verplichtingen uit onder andere de Gemeentewet en de Omgevingswet is het vaststellen van een participatieverordening per 1 januari 2027 vereist.

Met dit voorstel wordt de Participatieverordening gemeente Gennep 2026 aan de gemeenteraad aangeboden. Deze verordening borgt procedureel dát participatie plaatsvindt, zonder inhoudelijk voor te schrijven hóe participatie wordt vormgegeven. Daarmee sluit de verordening aan bij het bestaande participatiebeleid, blijft ruimte voor maatwerk behouden en wordt onnodige juridificering voorkomen.

De verordening is een juridische vertaling van het door de raad in februari 2025 vastgestelde participatiebeleid. De wens van de raad om voorafgaand aan vaststelling van de verordening voorbeeldcasussen te ontvangen, wordt betrokken bij de tussenevaluatie van het beleid in het najaar van 2026. Dat moment biedt ruimte om, op basis van praktijkervaring, het inhoudelijke gesprek over participatie te voeren en waar nodig bij te sturen.

Gelet op het voorgaande, stellen wij aan u voor:

1. De Participatieverordening gemeente Gennep 2026 vast te stellen.
2. De Inspraakverordening gemeente Gennep, vastgesteld op 30 januari 2006, in te trekken.

Onderscheid beleid, verordening en aanvullende kaders

Binnen de gemeente Gennep wordt participatie vormgegeven langs drie samenhangende sporen:

- **Participatiebeleid**

Dit vormt het inhoudelijke fundament. Het beschrijft de visie, ambitie en uitgangspunten voor participatie en is richtinggevend voor de hele organisatie. Dit is de basis van de inhoud. Hierin staat de visie en ambitie. Ook staan de belangrijkste uitgangspunten voor participatie erin. Het geeft richting aan de hele organisatie.

Het bestuur volgt deze beleidsregel. Alleen in bijzondere situaties mag het hiervan afwijken. Dan moet het bestuur goed uitleggen waarom dit nodig is.

Het bestuur moet zich dus aan het eigen beleid houden. Afwijken kan alleen bij speciale omstandigheden én met een goede onderbouwing.

- **Participatieverordening**

De verordening geeft het juridische en procedurele kader en voldoet aan wettelijke verplichtingen. Deze borgt dát participatie plaatsvindt en legt verantwoordelijkheden en zorgvuldigheidseisen vast, zonder voor te schrijven hóe participatie wordt uitgevoerd.

- **Aanvullende kaders (bestuurlijke uitgangspunten, nader te bespreken)**

Dit zijn niet-juridisch bindende afspraken van de raad over hoe participatie gewenst is in deze bestuursperiode. Ze bieden richting en flexibiliteit, en kunnen periodiek worden herijkt zonder het beleid of de verordening aan te passen.

ARGUMENTEN

1. Juridische borging van participatie is noodzakelijk

De Gemeentewet en de Omgevingswet verplichten gemeenten tot het vaststellen van regels over participatie en het uitdaagrecht. De verordening is de juridische vertaling van deze regels in de gemeentewet en de omgevingswet. Met de Participatieverordening gemeente Gennep 2026 wordt voldaan aan deze verplichtingen.

2. Aansluiting bij bestaand participatiebeleid

Het vastgestelde participatiebeleid bevat visie, ambitie en uitgangspunten voor participatie en is organisatiebreed van toepassing. De verordening sluit hierop aan door uitsluitend het procedurele kader te regelen en geen inhoudelijke participatievormen voor te schrijven.

3. Behoud van vormvrijheid en maatwerk

De verordening legt vast dát participatie plaatsvindt, maar niet hóe. Hierdoor blijft ruimte bestaan voor proportionaliteit, maatwerk en professionele afwegingen per situatie en domein.

4. Heldere regeling voor uitdaagrecht en overheidsparticipatie

Het uitdaagrecht en overheidsparticipatie zijn verankerd in het gemeentelijke participatiebeleid en komen daarom terug in deze verordening. In de verordening worden de procedures voor de toepassing van het uitdaagrecht en overheidsparticipatie nader uitgewerkt. Daarbij wordt voorzien in duidelijke kaders voor de ondersteuning van initiatiefnemers en een zorgvuldige, transparante beoordeling van initiatieven, conform de uitgangspunten van de Gemeentewet.

KANTTEKENINGEN EN RISICO'S

- De toepassing van participatie in de uitvoering is contextafhankelijk en deels onderhevig aan interpretatie. Hierdoor kunnen in de praktijk uiteenlopende opvattingen ontstaan over de invulling en kwaliteit van participatie. Dit is inherent aan het karakter van participatie en kan zich blijven voordoen, ondanks kaders vanuit beleid, verordening en opgebouwde ervaring. Dit vraagt om voortdurende reflectie en aandacht binnen de organisatie.

WAT BETEKENT DIT VOORSTEL VOOR DE INWONERS?

De verordening betekent voor inwoners dat zij duidelijk weten hoe en wanneer zij kunnen meedenken over plannen van de gemeente en eventueel zelf initiatieven kunnen nemen via het uitdaagrecht. Dit versterkt de samenwerking tussen inwoners en gemeente en draagt bij aan zorgvuldiger en kwalitatief beter beleid. Uiteindelijk zorgt dit ervoor dat besluiten beter aansluiten bij wat er leeft in de samenleving en dat inwoners zich meer betrokken voelen bij hun leefomgeving.

EXTERN ADVIES, INSPRAAK EN DRAAGVLAK

De participatieverordening is intern besproken met een klankbordgroep. Hun reacties zijn meegenomen in de tekst.

Er is geen externe participatie uitgevoerd. Dit komt omdat de verordening een juridische uitwerking is van het bestaande participatiebeleid.

COMMUNICATIE EN BEKENDMAKING

Na vaststelling door de gemeenteraad wordt de participatieverordening bekendgemaakt via het Gemeenteblad en de gemeentelijke website. De organisatie wordt intern geïnformeerd over de werking en toepassing van de verordening.

JURIDISCHE PARAGRAAF

Tegen de vaststelling van de verordening zelf staat geen bezwaar open. De participatieverordening bevat algemeen verbindende voorschriften, waarvan de toepassing in individuele situaties kan resulteren in het nemen van besluiten als bedoeld in artikel 1:3 Awb door het daartoe bevoegde bestuursorgaan.

FINANCIËN

Er zijn geen directe financiële gevolgen verbonden aan het vaststellen van deze verordening.

UITVOERING EN VERVOLG

Na vaststelling treedt de verordening in werking. In een volgende fase wordt met college en raad het gesprek gevoerd over eventuele aanvullende bestuurlijke kaders voor participatie, waarvan de opbrengst wordt vastgelegd in een aanvullend document waarin uitgangspunten worden opgenomen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Gennepe,
De secretaris,

Bart Teunissen

De burgemeester,

Hans Teunissen

BIJLAGEN

1. Raadsbesluit Participatieverordening
2. Modelverordening VNG